

PRESSITEADE nr 123/23

Luxembourg, 13. juuli 2023

Kohtujuristi ettepanek kohtuasjas C-261/22 | GN (lapse huvidel põhinev keeldumise alus)

Kohtujurist Čapeta: väikeste laste ema suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmisest võib keelduda, kui see on lapse huvides

Niisugune keeldumine on võimalik üksnes juhul, kui vahistamismäärust täitval asutusel ei ole pärast suhtlusmehhanismi kasutamist piisavalt teavet, mis võimaldaks olla täiesti kindel, et Euroopa vahistamismääruse täitmine ei oleks vastuolus lapse huvidega

Belgia õigusasutus tegi ühe naise suhtes Euroopa vahistamismääruse, et viia täide viieaastane vangistus. Mõni kuu hiljem vahistati see naine Bolognas (Itaalia). Vahistamise ajal elas tema alaealine poeg koos temaga, mistõttu asendati vahistus koduarestiga, et laps saaks olla koos oma emaga. Bologna apellatsioonikohus esitas teabepäringu Belgia õigusasutusele, küsides Belgias alaealiste lastega koos elavatele emadele mõistetud karistuse täitmise korra kohta. Kuna ta vastust ei saanud, siis keeldus ta isikut üle andmast.

Itaalia kõrgeim kassatsioonikohus, kes lahendab üleandmisest keeldumise otsuse peale esitatud kaebust, küsis Euroopa Kohtult, **kas on võimalik keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest või selle täitmist edasi lükata, kui tagaotsitav on ema, kes elab koos oma alaealiste lastega, kui selle üleandmisega võidakse rikkuda põhiõigust perekonnavalule või lapse huve.**

Kohtujurist Tamara Čapeta märgib oma ettepanekus, et Euroopa vahistamismääruse mehhanism põhineb eeldusel, et liikmesriigid austavad põhiõigusi. Selle eelduse saab kahtluse alla seada vaid juhul, kui vahistamismäärust täitev asutus on teadlik süsteemsetest või üldistest puudustest seoses sellega, kuidas tagatakse vahistamismääruse teinud riigis vanglakaristust kandvate isikute õigus perekonnavalule. **Kuna käesolevas asjas ei ole viiteid süsteemsetele puudustele Belgias vanglakaristust kandvate isikute perekonnavalu tagamisel, on kohtujurist seisukohal, et vahistamismäärust täitev asutus ei saa keelduda täitmast Euroopa vahistamismäärust põhjendusel, et võidakse rikkuda süüdi mõistetud naise õigust perekonnavalule.**

Teine isik (või teised isikud, kuna pärast Euroopa vahistamismääruse tegemist sünnitas süüdi mõistetud naine teise lapse), kelle põhiõigused on käesolevas asjas vaidluse all, on selle naise lapsed. Euroopa Liidu põhiõiguste harta kaitseb lapse huve. Sellest kohtuasjast puudutatud lapsed võivad olla kaasohvrid Euroopa vahistamismääruse täitmisel, mistõttu võivad otsust selle kohta, kas täita Euroopa vahistamismäärus, mõjutada kaalutlused seoses lapse huvidega. Euroopa vahistamismääruse võimalik täitmata jätmine, et kaitsta lapse huve, ei kerki siiski vastastikuse usalduse küsimusena, vaid pigem küsimusena leida lahendus, mis oleks konkreetse lapse huvides parim.

Kohtujurist Čapeta hinnangul ei ole lastega ema kohta tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumine Euroopa vahistamismääruse raamotsusega põhimõtteliselt vastuolus, kui see on lapse huvides. Niisugune keeldumine on võimalik üksnes juhul, kui vahistamismäärust täitval õigusasutusel ei ole pärast lapse konkreetse olukorra kindlakstegemist ning Euroopa vahistamismääruse raamotsuses ette nähtud,

vahistamismääruse teinud õigusasutuse ja vahistamismäärust täitva õigusasutuse vahelise suhtlusmehhanismi kasutamist piisavalt teavet, mis võimaldaks tal olla täiesti kindel, et Euroopa vahistamismääruse täitmine ei oleks vastuolus lapse huvidega.

Kohtujurist lisas, et karistamatuse ärahoidmise eesmärki silmas pidades võib Euroopa vahistamismääruse raamotsuse artikli 4 lõikes 6 ette nähtud vabatahtlik täitmata jätmise alus (mis lubab vahistamismäärust täitval liikmesriigil isikut mitte üle anda, kui ta kohustub vanglakaristuse ise täide viima) muutuda vahistamismäärust täitva õigusasutuse kohustuseks, et kaitsta lapse huvisid. Tuginemine Euroopa vahistamismääruse raamotsuse artikli 4 punktile 6 võiks olla parim võimalus, kui asjaomase lapsega seotud mis tahes põhjusel oleks tema huvides mitte lahkuda vahistamismäärust täitvast liikmesriigist, kuid samal ajal oleks oluline, et ta säilitaks tugeva ja tiheda suhte oma emaga.

Isiku üleandmise edasilükkamine Euroopa vahistamismääruse raamotsuse artikli 23 lõike 4 alusel ei ole kohtujuristi hinnangul käesolevas kohtuasjas kasutatav võimalus, kuna seda saab kasutada vaid tagaotsitava puhul ja olulistel humanitaarsetel põhjustel ehk näiteks juhul, kui tagaotsitava elu või tervis on ilmselgelt ohus.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on täiesti sõltumatult teha Euroopa Kohtule ettepanekuid talle määratud asjade õigusliku lahenduse kohta. Euroopa Kohtu kohtunikud asuvad selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Ettepaneku [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle ettekandmise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Kohtujuristi ettepaneku ettelugemisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)” kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

